

Telefoon 14 033
gemeente@leusden.nl
www.leusden.nl

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk: Telefoonnummer: 14033 Verzonden:

Onderwerp: beantwoording schriftelijke vragen fractie Lokaal Belangrijk over zienswijze college met betrekking tot Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

Geachte leden van de raad,

Aanleiding voor de vragensteller

Naar aanleiding van de zienswijze van het college op het ontwerp *Nationaal Programma Ruimte voor Defensie* (NPRD) heeft de fractie van Lokaal Belangrijk de volgende schriftelijke vragen opgesteld. Deze gaan over de verhouding tussen veiligheid, militaire oefencapaciteit en ecologische belangen zoals het wolvenpaar en beschermde soorten.

Lokaal Belangrijk hecht veel waarde aan natuurbehoud, maar ziet tegelijk dat in deze tijd van toenemende geopolitieke spanningen veiligheid en paraatheid minstens zo zwaar moeten meewegen. Er ligt inmiddels een afschotvergunning voor de probleem- en vaderwolf GW3237m, die vooralsnog geldig is. Toch wordt in de zienswijze aangedrongen op het beperken van oefeningen op de Leusderheide.

Lokaal Belangrijk vraagt zich af of dat realistisch en proportioneel is.

Vragen

1. Het college pleit voor het beperken van helikopteroefeningen op de Leuserheide van april tot en met september om het wolvenpaar niet te verstoren. *Bent u zich ervan bewust dat dit de paraatheid van Defensie kan beperken en dus gevolgen kan hebben voor de veiligheid van onze inwoners? Hoe weegt u dit af tegen het bredere belang van nationale veiligheid? Is het wel realistisch dat het college zich bemoeit met een (landelijk) defensiebeleid?*

2. Achten jullie het realistisch om gemeentelijk beleid mede te baseren op scenario's als "wat als het wolvenpaar zich verplaatst richting Den Treek", terwijl er een geldige afschotvergunning is en de dieren zich ook naar andere gebieden zouden kunnen verplaatsen?

3. In hoeverre acht het college het wenselijk dat de gemeente in haar zienswijze meebeweegt met het advies van de Zoogdiervereniging aan de provincie om een rustgebied in te stellen?

Acht het college het wenselijk dat de gemeente hierin een actieve rol speelt, gezien het feit dat het aanwijzen van rustgebieden en faunabeheer primair provinciale bevoegdheden zijn?

4. Is het college bereid met Defensie en andere betrokken partijen te verkennen of oefeningen zó kunnen worden aangepast – bijvoorbeeld qua tijdstip, locatie of vliegroutes – dat gevoelige natuur, zoals de zandhagedis en het wolvenpaar, geen onnodige schade ondervindt, zonder dat dit ten koste gaat van veiligheid en militaire effectiviteit?

5. Hoe heeft het college de belangen van natuur, cultuurhistorie en veiligheid afgewogen bij het opstellen van de zienswijze, en is daarin expliciet rekening gehouden met de status van de afschotvergunning?

6. Is het college bereid de zienswijze te herzien, c.q. in te trekken, als zou blijken dat het beperken van oefeningen negatieve gevolgen zou hebben voor de operationele inzetbaarheid van Defensie?

7. Op welke wijze en met welke frequentie wordt de gemeenteraad actief en volledig geïnformeerd over de gevolgen (al dan niet toestaan) van militaire oefeningen op de Leusderheide en de mogelijke risico's hiervan voor de veiligheid van onze inwoners?

Antwoorden

Antwoord op vraag 1.

Het college wil de paraatheid van Defensie en de veiligheid van de inwoners niet beperken/in gevaar brengen. Het college bemoeit zich niet met het (landelijk) defensiebeleid wanneer het gaat om de veiligheid van de inwoners.

Het college maakt wel gebruik van de mogelijkheid om voor lokale belangen op te komen, zoals de belangen van haar inwoners/recreanten (voorkomen incidenten), van haar ondernemers (in 2024 getroffen door een tijdelijke gedeeltelijke afsluiting landgoed Den Treek-Henschoten) en die van de natuur.

Wolven met welpen verbleven vorig jaar en verblijven ook dit jaar op de Leusderheide. In de periode van april tot september is het ouderpaar extra beschermend omdat de welpen nog jong zijn en bijvoorbeeld niet goed kunnen vluchten. Wanneer het wolvenpaar in deze periode wordt verstoord en moet uitwijken naar andere delen op de Utrechtse Heuvelrug, dan brengt dit een verhoogd risico op incidenten met zich mee. De wolven met welpen komen dan immers in gebieden waar ook inwoners en recreanten aanwezig zijn. Dat deed zich in 2024 voor met incidenten en afsluiting van een deel van het landgoed tot gevolg.

In zo'n situatie kan een tijdelijk rustgebied voor wild waaronder de wolf buiten de Leusderheide zorgen voor een toevluchtsoord voor de wolven met welpen. Zonder zo'n rustgebied is het risico op incidenten groter wanneer de wolven met welpen de Leusderheide door verstoring moeten verlaten.

Wanneer Defensie in de periode april tot september met het oefenen rekening houdt met de wolven met welpen en verjaging door verstoring voorkomt, dan neemt het risico op incidenten op de Utrechtse Heuvelrug en dus ook in Leusden af.

In de raadsinformatiebrief staat: *voor heel Nederland gaat Defensie uit van 24.000 helikoptervliegbewegingen per jaar. Wanneer de maxima van de 32 locaties die voor helikoptervliegbewegingen kunnen worden ingezet worden opgeteld dan levert dat veel meer*

dan 24.000 vliegbewegingen op. Dit biedt een grote mate van flexibiliteit aan Defensie en tegelijk de mogelijkheid het aantal vliegbewegingen bij te stellen. Wij vinden het van belang en verzoeken Defensie voor de Leusderheide van deze mogelijkheid gebruik te maken en daarmee maximaal rekening te houden met de kwaliteiten van de leefomgeving, cultuurhistorie, recreatieve beleving en natuur.

Met deze zienswijze komt het college op voor lokale belangen zonder dat dit de paraatheid van Defensie in gevaar hoeft te brengen. De Leusderheide is immers 1 van de 32 locaties die samen kunnen voorzien in veel meer dan de beoogde 24.000 vliegbewegingen per jaar. Dit uitgaande van de genoemde maxima qua aantallen vliegbewegingen in het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie.

Antwoord op vraag 2.

Het college baseert zijn handelen op zijn bevoegdheden en het opkomen voor lokale belangen. De afschotvergunning staat los van het wettelijk belang van de duurzame instandhouding van de soort wolf en de inzet van het college om incidenten te voorkomen. Juist wanneer de wolven met welpen zich naar andere gebieden verplaatsen kan dat tot (extra) incidenten leiden.

Antwoord op vraag 3.

De Provincie Utrecht baseert haar handelen onder andere op de adviezen van de Zoogdiervereniging en hogere overheden gaan over het al dan niet aanwijzen van rustgebieden, niet de gemeenten. Voor het college is het advies van de Zoogdiervereniging aan de Provincie Utrecht een gegeven.

In het antwoord op vraag 1 is te lezen waarom een rustgebied van belang is wanneer de wolven met welpen in de periode van april tot september van de Leusderheide door overlast zouden worden verjaagd. De gemeente kan hier vanuit haar inzet voor lokale belangen op aandringen.

Antwoord op vraag 4.

Het college heeft hier al initiatieven voor ontplooid. Op basis van de eerste signalen verwacht het college dat Defensie en de Provincie Utrecht bereid zijn tot zo'n overleg. Omdat er meer ontwikkelingen op de Leusderheide spelen is het van belang hiermee niet te wachten maar juist voortvarend met elkaar te pakken. En zoals eerder gesteld, minder oefenen op de Leusderheide hoeft niet ten koste te gaan van de nationale veiligheid en militaire paraatheid.

Antwoord op vraag 5.

Het is niet aan het college om een integrale afweging van belangen te maken waarbij de nationale veiligheid/militaire paraatheid is betrokken. Het college kan Defensie wel verzoeken om bepaalde belangen mee te wegen wat met het indienen van de zienswijze is gedaan. Bij vraag 2 is al ingegaan op de afschotvergunning.

Antwoord op vraag 6.

De antwoorden hiervoor maken duidelijk dat het herzien of intrekken van de zienswijze door het college niet nodig is. Het college heeft het recht om lokale belangen bij Defensie onder de aandacht te brengen en Defensie te vragen deze in het vervolg te betrekken. Het college ziet geen directe relatie tussen haar verzoeken en de operationele inzetbaarheid van Defensie. En in een situatie waarin zich dat toch voor kan gaan doen is het Ministerie van Defensie aan zet.

Antwoord op vraag 7.

Het college heeft de gemeenteraad en de samenleving actief en meerdere keren geïnformeerd over het dossier Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Over de stappen die het college zou zetten en de mogelijkheid voor de samenleving om zienswijzen in te dienen. Dit blijft het college doen en is ook toegezegd in de raadsinformatiebrief van 9 juli 2025.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leusden,

R.B. van den Brink
directeur secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester